

Zpravodaj

17—10—24

informace

festivalová placka

Všichni účastníci Mezinárodního festivalu poezie obdrží při prezenci festivalovou placku.

Ta opravňuje její držitele ke vstupu na doprovodné programy přehlídky (**17.10. koncert Dana Vertíga; 18.10. stand up Iris v režii Divadla Tantehorse**).

Mimo doprovodné programy, které jsou pro veřejnost placené, má držitel placky také možnost navštívit výstavy v galeriích v areálu zámku Žerotínů. V Muzejním a galerijním centru můžete vidět společnou **výstavu malířky Jitky Skočkové a skláře Josefa Divína nazvanou Veselé Vánoce** v přízemí zámku Žerotínů a **Made in Valmez** v 1 patře. V Galerii Kaple na druhém nádvoří, je k vidění **výstava BARVA, HMOTA, ŠÍLENSTVÍ italského umělce Giordana Florenciga** a ve vedlejší Galerii Sýpka vystavuje **Michal Škapa**.

2

ubytování

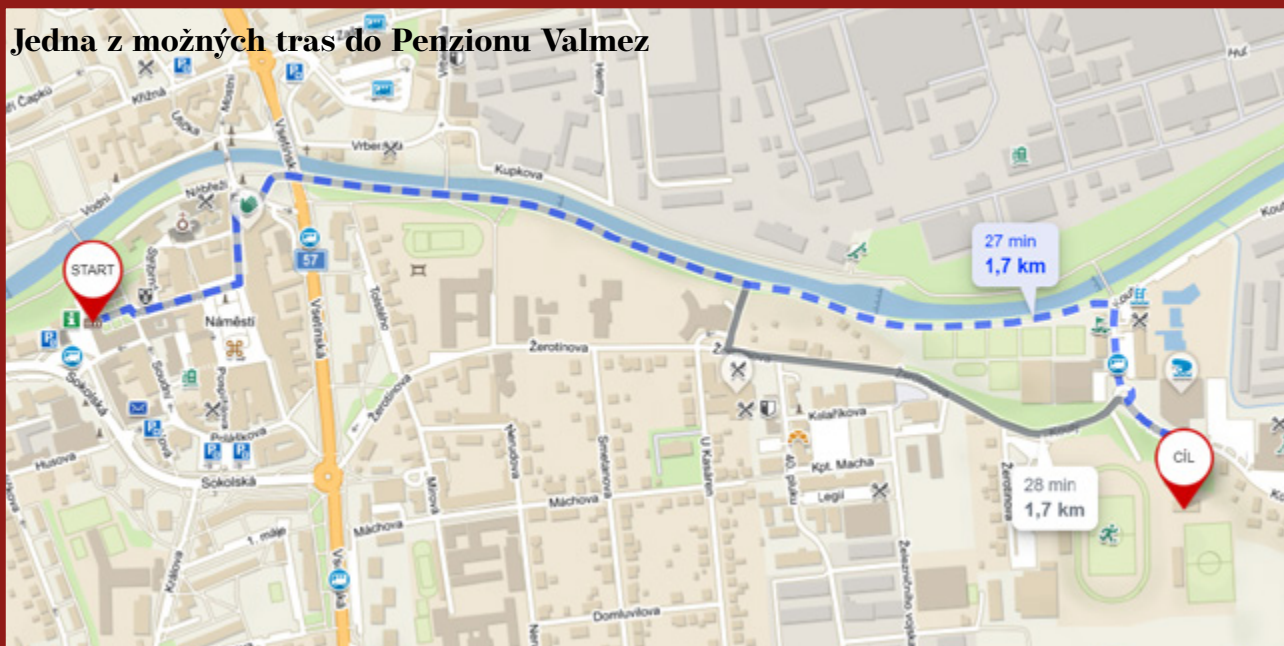
Po dobu konání festivalu vám zajišťujeme ubytování v našich ubytovacích zařízeních, a to v Zámeckém penzionu (v 2. a 3. patře zámku Žerotínů) a v Penzionu Valmez (u Letního stadionu TJ na Žerotínova 1591 – cca 1,7 km pěšky).

- Ubytování v Zámeckém penzionu při odjezdu vhodí klíče do poštovní schránky z venkovní strany dřevěných dveří (při vstupu na druhé nádvoří – parkoviště),
- ubytování v Penzionu Valmez vhodí karty od pokojů do schránky u hlavního vchodu.

S jakýmikoliv problémy se můžete kdykoliv obrátit na organizátory festivalu, kteří se vám budou snažit obratem pomoci.

Přejeme vám krásný pobyt ve Valašském Meziříčí.

Jedna z možných tras do Penzionu Valmez

HAR- MONO- GRAM FESTI- VALU

čtvrtek 17. října

Divadelní kavárna
od 15:00 prezence účastníků

M-klub
20:00 **Dan Vertigo**
Koncert písničkáře.

pátek 18. října

M-klub
od 08:30 zahájení a předrecitace;
soutěž I. a II. kategorie

Divadelní kavárna
18:45 **losování 2. kola** soutěže
Rozpis bude vyvěšen na informační tabuli.

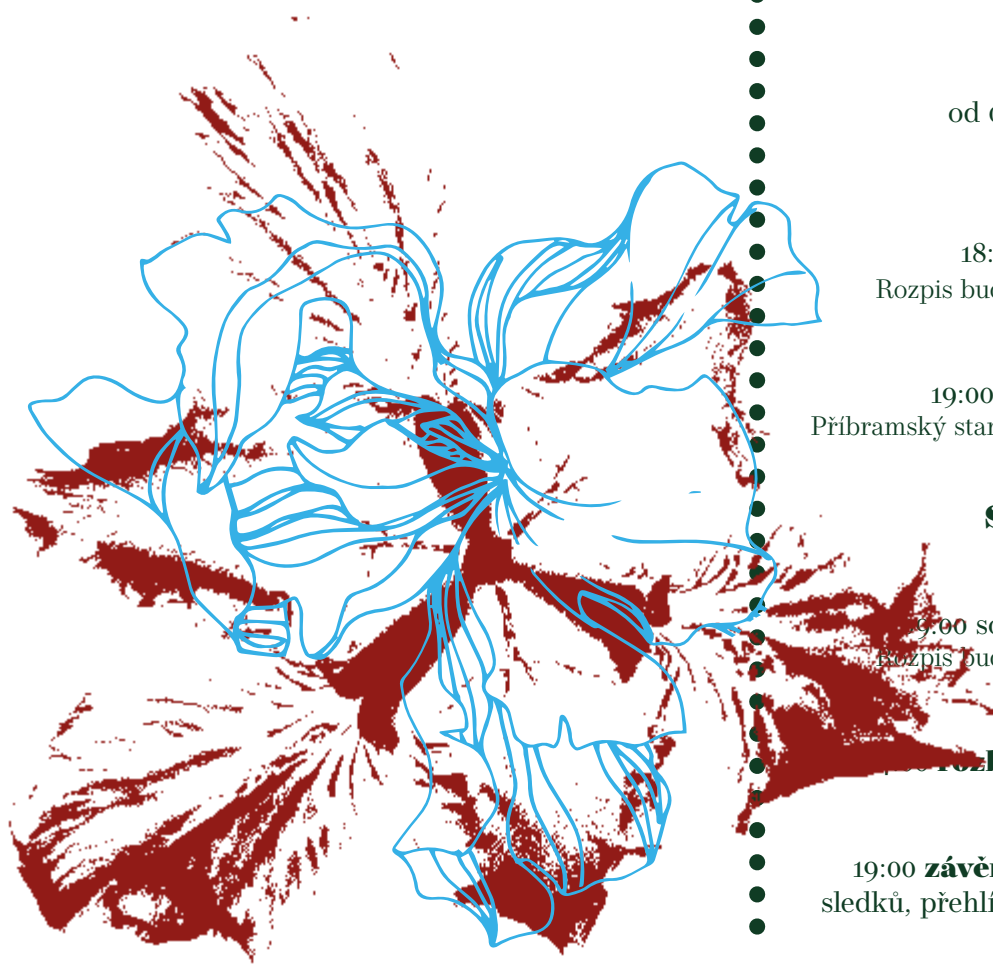
Velký sál
19:00 **Divadlo Tantehorse: Iris**
Příbramský stand-up aneb rodina základ života.

sobota 19. října

M-klub
17:00 soutěž I., II. kategorie /2. kolo/
Rozpis bude vyvěšen na informační tabuli.

Velký sál
18:00 **rozborový seminář** pro 2. kolo

M-klub
19:00 **závěrečný večer** – vyhlášení vý-
sledků, přehlídka vítězů, slavnostní zakon-
čení, posezení při muzice

Sedím si...

Peter Zemaník

Sedím si a píšem. Chvalabohu – nie naopak: Píšem si a sedím. To by mohlo nastať tak pred osemdesiatymdeviatym, ale na to sa dnešní účastníci ValMezu (v drivej väčšine) nemôžu pamätať. Tak načo ich zahlcovať takýmito úvahami?!

Poviete si. Načo?

Nuž. Nekuvikajme, ale ono je to bližšie, než si chceme pripustiť. Pozrite sa dookola. Pozorne vnímajte, čo sa objavuje vo verejnom priestore v diskusiách, alebo aj v súkromnom živote medzi kamarátmi, známymi...spoluziakmi, okoloidúcimi. Prosto, všade. Čo sa deje vo vašom bezprostrednom okolí, alebo aj neďalekými hranicami. Ako sa procesy začínajú, ako pokračujú, ako eskalujú do bodu, z ktorého niet návratu...Do „nezvratná“.

Politici nám otvorene klamú do očí a plus-mínus tretina oprávnených voličov im to žerie aj s navijakom. Že vy ste si to nevšimli a je vám to jedno? Škoda. Lebo sa to skôr či neskôr dotkne aj vás. A môžete si čítať, recitovať, spievať, tancovať, umelecky a vyžívať kolkolenchcete... Zavrite sa do svojej bubliny aj s niekoľkými priateľmi a utešujte sa, že sa v nej dá ešte (ako tak) dýchať a existovať. Že vám ju, predsa, nevezmú.

Nuž, nevezmú. Len – veľmi pozvoľna, nebadane – postupne z nej bude unikať kyslík a vy sa v nej zadusíte. Nie, nebude to hneď. Možno o rok, o dva, potom, keď si tá spomínaná tretina bude maľiť ruky radostou, ako vám to spočíta, lebo ste im, možno rozumní, možno uvažujúci, možno nevšímaví, možno tolerantní, možno...možno iba preto, že ste „Osudovým omylom demokratov je slepá viera, že prostý ľud raz dostane rozum.“ Napísal klasik. Neviem ktorý, ale ja mu dávam zapravdu.

Prečo práve o tomto? A prečo práve teraz? Tak nejak si myslím, že práve tu vo ValMeze sa na MFP schádza širokospetrálna komunita mladých ľudí, ktorým svet, odohrávajúc sa mimo M-klubu nie je ľahostajný. Oprávňuje ma k tomu poznanie, ku ktorému som dospel za niekoľko desaťročí v komunite podobnej. Desaťročia práce s textami, ktoré vo svojom podtexte vždy niesli posolstvo o slobode, o zodpovednosti za seba a tým aj za druhých, o hľadani dobra v človeku.

Nebudem sa v tom ďalej vrtáť, lebo ma obviníte z pátosu – a to by som nerád.

Radšej to zavriem odpoveďou legendárneho Rádia Jerevan (ktoré sme si v časoch najťažších vždy brali na pomoc) na otázku: Čo je to blahobyť?

Odpoveď: To presne nevieme, ale prežili sme blokádu, prežijeme aj blahobyť.

Tak si tu tak sedím a píšem. Chvalabohu, nie naopak.

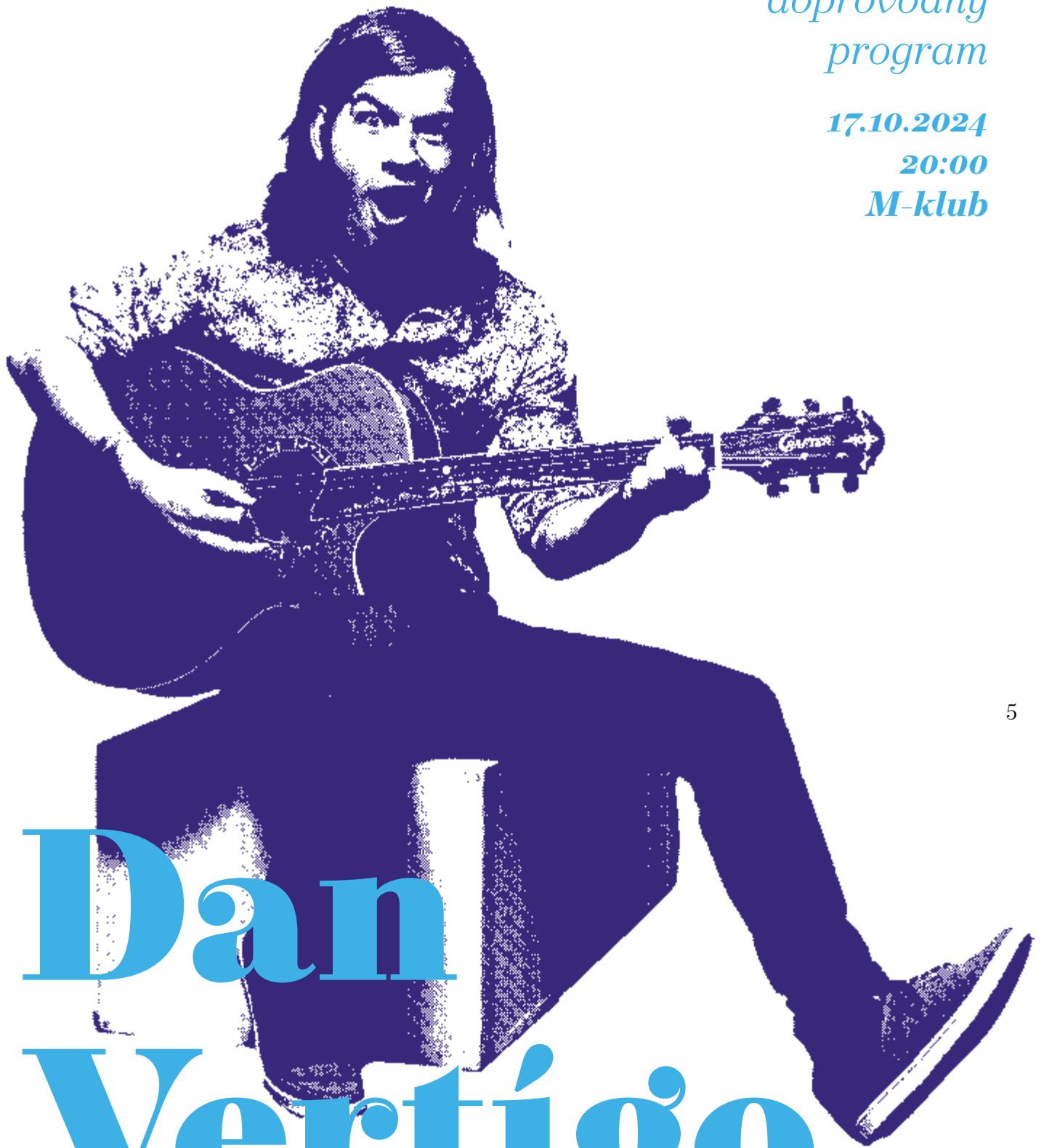
Vítajte na MFP vo božskom ValMeze.

*doprovodný
program*

17.10.2024

20:00

M-klub

Dan Vertígo

Dan Vertígo je mezižánrový písničkář zakotvený v Holešovicích. Vydal dvě desky, průběžně natáčí klipy a singly. V kotli míchá vlivy autorů jako jsou Mňága, Traband, ZNC, Fixa, Green day i Nirvana. Na koncertě čekejte melodickou smršť, dunivý kopák i bezbřehou slovní improvizaci!

AD pro každého, raďte si posloužit

Jiří Jurečka

6

Čtete si rádi na ulicích? A čtete rádi ulice? Já to miluju. Odjakživa čtu každý nápis, který se v okolí vyskytne, často i nahlas, což lehce znepokojuje řidiče, když sedím na sedadle spolujezdce. Stačí i úplně normální informační tabule, reklamy, výstražné tabule.

Ale daleko zajímavější jsou nápisy na zdech. Vytvářejí svébytnou poezii obvykle městské periferie, od různých výkřiků přes vzkazy, pokusy o básně až po šifrovaná sdělení, kterým rozumí jen adresát. Ale i ta mají často silnou poetiku. Od zásadních poselství až po guilty pleasure v podobě zvláště závažných zločinů spáchaných na všech vrstvách mateřského jazyka.

Napadlo mě podělit se o svou vášeň a sesbírat pro vás pár výběrovek. Pracovně a velmi hrubě jsem si je rozdělil do čtyř oddílů: Dada, Múdro, Vzkazy a Poezie. Je to ale skutečně jen pracovní dělení, protože například mezi ukázkami dada a múdra je často velmi, velmi tenká dělicí linie. A kousky poezie mohou zabloudit do kteréhokoliv chlívěčku.

Místní znalci v lokalitě napsí a znalci aktuálních popkulturních kontextů se mi můžou smát a fukat si na čelo, protože oni vědí, „vo co go“. Ale základní vlastností dobré omítkoviny je to, že umí pobavit mnoho lidí v mnoha kontextech.

(A jen pro pořádek – bizarnosti, hrubky a překlapy v některých nápisech ponechávám jako důležitou součást poetiky daného autora.)

Do prvního oddílu Dada spadají nápisy, které v rámci našeho aktuálního myšlenkového nastavení nechápeme, ale vcelku nás baví. Mohou to být třeba velmi jednoduché terapeutické vzkazy jako

Neboj

Už dlouho taky chodím kolem stěny olomouckého muzea s nápisem

Nedotýkat se

Do podobné kategorie spadají nápisy:

Tady na chvíli.

Konec je blízko

Do hlubších tónů už zasahují výroky:

Stříbrná je zázračná šedá

Podzim přichází!

Vesmír je všude, vole

Celej tejdén buď ve střehu

K vrcholům daného žánru dosahuje poselství

Mrkev vysublimovala vysoko k oblakům

A na zdech jiného muzea se vyjímal tento seznam sloužící neznámého účelu:

Emental

Chedar

Gouda

Ajdam

Parenica

Oaxaca

Podobně konzumní, leč adresnější zaměření má

Na kokain je ještě brzo

a znepokojuje zpráva

Někdo mi hodil něco do pika

Ovšem mou vůbec nejoblíbenější dada libůstkou je dvojice zjevně souvisejících výroků, které možná mají nějaký smysluplný a logický kontext, ale já ho naštěstí neznám:

Kočky ukradly policajtům štěstí

Kočky ukradly policajtům věrohodnost

Poézia

- to je dobrá káva.

Peter Zemaník

Dobrá káva

- to je poézia.

8

*Tento rozhovor vzniká stále. Začal sa pred niekoľkými rokmi, keď som ešte aktívne pôsobil v banskobys-
trickej redakcii RTVS (dnes už, žiaľ, STVR) a jedného dňa sa v newsroome objavilo niekoľko mladých
(nových) kolegov. Medzi nimi mladý muž, ktorý ma upútal svojim hlasom, intonáciou, mäkkčením, ale – a to
predovšetkým – stylizáciou viet a prejavu. Neskôr som sa dozvedel, že bol nádejným futbalistom, ktorý
„mal našliapnuté do najvyšších poschodí tohto športu u nás“ (futbalový termnius technicus), no zranenie mu
kariéru zhatilo (poetický terminus technicus). A potom ma, zrazu, poprosil on i s ďalším kolegom, či by som
im neprečítal zopár dielok na krste spoločnej knižky, ktorú vydali. A tak sa to stalo...*

*Marcel Páleš (1986) debutoval dobrodružným románom “Keď slnko nezapadá” (2010). Pokračoval básnic-
kými zbierkami “Veľký tresk a malá treska” (2013) a “Zhrnuté zo stola” (2018), ale aj životopisnou novelou
o boji s rakovinou mladého dievčaťa “Malý príbeh veľkej nádeje”. Zostavil výber z tvorby členov literár-
neho zoskupenia Generácia Nula v knihách “Nula” (2011) a “Okrôchaný topier” (2020). V spoluautorstve
s Michalom Várošikom vydal poviedkovú knihu “Rovno v tráve” (2016). Je členom redakčnej rady Orla
tatranského, ktorá sa venuje tvorbe mladých, autor a zakladajúci člen literárneho zoskupenia Generácia
Nula, organizátor literárno-hudobných podujatí v Banskej Bystrici, tiež zakladateľ a hlavný organizátor
multižánrového festivalu SLOVOMfest. Pôsobí ako člen porôt v recitátorských súťažiach (napr. Hviezdosla-
vov Kubin), v literárnych súťažiach (napr. Mladá slovenská poviedka) či učiteľskej prehliadky Chalupkovo
Brezno. Napísal tri novely so zameraním na deti a mládež v projekte “Rozvoj kritického myslenia žiakov
prostredníctvom analytickej diskusnej metódy Philosophy for Children”, v rámci ktorej spolupracuje s Uni-
verzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici.*

*Vyštudoval učiteľstvo slovenského jazyka a literatúry a etickej výchovy na Pedagogickej fakulte Univerzity
Mateja Bela v Banskej Bystrici, štúdium ukončil rigoróznou skúškou, pričom sa zaoberal metódou filozof-
vania s deťmi. V magisterskom štúdiu bol držiteľom ocenenia Cena rektorky UMB.*

*Pracuje v RTVS (STVR) ako dramaturg, tiež ako redaktor a moderátor Rádia Regina Stred. Externe pô-
sobí ako pedagóg Katolíckej univerzity v Ružomberku na Katedre žurnalistiky. Je členom literárneho klubu
Litera 2 a členom Spolku slovenských spisovateľov.*

Kávu, alebo čaj?

Jednoznačne kávu. Ale, nie hoci kde a hoci kedy. Pre mňa je pitie kávy takmer sviatkom, obradom, ktorý si chcem vychutnať, preto, ak sa – napríklad – zastavím autom na čerpačke, tak si kávu radšej ani nedám. Pre mňa je káva sviatok, keď si ju dám ráno alebo popoludní, vtedy sa úplne zastavím, nič nerobím, vychutnávam si ju silnú a horúcu.

Čaj vôbec nie?

Čoby nie, v zime. Bylinkový alebo ovocný. Na zohriatie.

Aha. Súvisí to, tak trochu, aj s Vaším literárnym pôsobením? Máte niečo rozpísané?

Rozpísané? Vždy. A stále niečo. Nuž, viete, písanie je pre mňa naozaj niečo podobné, ako pitie kávy. Je to pre mňa súčasť naladenia sa na písanie. Obrad, slávnosť, chvíľa, kedy sa pokúšam zachytiť okamih, ktorý som – možno práve v ten deň – zažil, zachytiť atmosféru pominuteľnosti, dať jej nádych nevšednosti, zážitku, ktorý – navonok banálny – bude neopakovateľný a s prekvapujúcou pointou. Ak sa podarí. Nerád, však, púšťam z ruky veci „na prvú dobrou“. Vždy si nechám od napísaného

minimálne deň odstup, prečítam si to znovu, či to na mňa pôsobí rovnako autenticky, ako keď som to písal a až potom, keď som s výsledkom (ako-tak) spokojný, pustím ho žiť vlastným životom. Dnešný globalizovaný svet internetu a sociálnych sietí umožňuje, v podstate, bezprostrednú reakciu publika, čo mi dosť vyhovuje, no nechcem zanevrieť ani na knižné vydávanie literatúry. Nedá sa nič robiť: papier je papier a ten ma tiež fascinuje. Ale spomínané sociálne siete sú pre mňa rovnako potrebné, pretože publikum, ktoré sa na nich schádza, mi dáva okamžitú spätnú reakciu. Zároveň to nemožno preceňovať, pretože všetko má svoje za i proti.

V jednom z rozhovorov ste o sebe povedali: „Rád sa skrývam do medzier medzi písmenami“. Čo sa skrýva v medzerách medzi písmenami.

Svet fantázie predstavuje obrovský vesmír inšpirácie – a to najmä pre ľudí, ktorí čosi tvoria, vymýšľajú. Fantázia je teda na jednej strane nemalým východiskom aj v mojej literárnej tvorbe, ale na druhej strane sa druhým významným východiskom stáva skúsenosť. Napríklad niečo,

čo som prežil, alebo niečo, čo som odpozoroval. Niektoré básne sú na prvý pohľad prepisom osobnej skúsenosti. V takýchto prípadoch je ľahké odhaliť ma, ako sa skrývam do medzier medzi písmenami. Mám však veľa ďalších medzipísmenkových medzier, kde som ukrytý o čosi lepšie, a pritom neraz viem len ja sám, čo som kde zakomponoval, priamo či nepriamo. Niekde ukryjem určitý svoj zážitok, nejakú svoju skúsenosť, inde čo-to z citov, z myšlienok a vnútorných úvah. Takto sa nenápadne, a niekedy okato nápadne, rozdrobujem prostredníctvom písmen – a medzier medzi nimi – do literárnych textov. A čo ma tam láka? Možno nekonečno. Keď sa vložím do básne, prípadne do poviedky či úvahy (najviac však do básne), mám pocit, že zostávam, i keď viem, že odísť môžem už zajtra. Vedomý si toho, že raz odídem navždy, žijem s vedomím, že prostredníctvom tvorby čiastočne zostanem. Akoby namaľovaný do literárneho obrazu. To ma láka. Zároveň sa čímsi lákavým stáva priestor seba-vyjadrenia – uchopiť niečo navonok všedné a rozvíť to nevšedne v básnických obrazoch, alebo v poviedkovej či úvahovej forme. Podeliť sa s tým s ostatnými. Pretiahnuť nitku cez

ihlu, hodiť medzi ľudí a čakať, čo bude vyššie.

Mňa v rozhovoroch s literárnymi tvorcami vždy láka skúmanie ich motivácie. Kedy v sebe objavili a ako v sebe objavili túžbu po zdieľaní sa s ostatnými?

Zrejme to bolo po prechode na druhý stupeň základnej školy, v mojom prípade po nástupe na osemročné gymnázium. Boli to rôzne slohové práce, ktoré pre mňa predstavovali tvorivý priestor. Dokonca natoľko, že som s radosťou prijímal ponuky niektorých spolužiakov, aby som slohovú prácu napísal aj im. Takto som zväčša tvoril na rovnaké zadanie aj tri-štyri rôzne práce, čo s odstupom času hodnotím ako slušný tréning v rozdielnom uchopení témy. Prvé básne prišli o čosi neskôr, pričom podnetom sa stali stavy zaľúbenia – či už platonické, či už skutočné. Z tých platonických s puncem detskosti si spomínam, ako sme spolužiačke, ktorá sa nám pozdávala, napísali báseň. Ja som diktoval, kamarát na stroji písal, tretí zabezpečil obálku a vsunuli sme jej to kamsi medzi zošity do lavice.

10

Ako sa volala? A vie o tom, že ste jej to napísali?

Volala sa Hermína, dnes je šťastne vydatá, má krásne deti a na najbližšej stretávke sa jej (asi) opýtam, či vedela, kto je autorom básne, ktorú si našla vo veciach v triede. Ale na moje písanie mala síce nenápadný, ale zásadný vplyv aj triedna učiteľka slovenčinárka, ktorá nás dôsledne viedla k tomu, aby sme za slovom videli aj niečo viac. Aby sme vedeli čítať literárne obrazy. V podstate nás učila hľadať to skryté v medzerách medzi písmenami.

MEDZI ŽLTOU A MEDOM

*Nenápadná určite nie si
Iba ak pre nevidiacich
a tých druhých
čo bežne prehládajú
aj dúhu*

*Nenapadá mi
ako ťa uchopiť
ako zachytiť tvoj čas
ako ťa objasť slovom tak
aby si v ňom zostala aj inokedy*

*Padajú mi myšlienky
a žltnú skôr než sa vyzlečieš
Padajú ako sneh
i keď teraz som kdesi medzi
letom
a medom v káve*

*kdesi medzi tou žltou
a do básne rozfŕkanou hnedou
Medzi človekom a ľuďmi
a medzi tým všetkým
čo mi roztápa chuť žiť
na milión túžob ďakovať*

*A potom tie tvoje otázniky
Pod bližšie
šepkáš bez hlasu
Pochop ma
a uvidíš viac Hovoríš
Uvidíš moje obnažené Hlboko*

*A potom nepíš!
Vravím si
Nechci tvoriť a utvárať!
Nechváliť Boha za dielo!
Nepadať spolu s tými myšlienkami
do teba!*

*Taká si!
Taká bývaš nielen pre mňa
Taká
vždy iná a predsa tá istá*

*Nenapadá mi ani tento rok
ako ťa uchopiť
Taká si!
Jeseň*

Hovoríte o sebe, ako o multižánrovom človeku. Svedčí o tom aj fakt, že píšete poéziu i prózu. Čo je pre Vás rozhodujúce, ako spracujete zážitok, o ktorom chcete písať?

Obvykle ma čosi z každodenného života zaujme, chytím sa a už to len v myšlienkach rozvíjam. Obyčajne viem hneď, či to postupne skúsím na báseň, či z toho bude poviedka, úvaha... Zo spomínanej každodennosti ide najmä o rôzne drobné okamihy, navonok všedné veci, v ktorých sa udeje čosi nevšedné. Prípadne sa v nich neudeje nič, ale ja si tam to nevšedné domyslím. Niekedy si nápad len poznačím, lebo viem, že nemám na tvorbu čas alebo energiu, okolnosti, alebo jednoducho nie som pohnutý do stavu tvorby. Niečo iné si pýta zrod básne, čo predstavuje podstatne špecifické momenty, niečo iné

je to zasa pri písaní poviedok alebo úvah. Prípadne prídu počiny, ktoré v rámci písania zo seba priam vyvrhnem na jeden okamih, a iné mám rozpísané aj dlhodobo. Nuž a tie rozsiahlejšie si pýtajú aj niekoľko mesiacov sústredenia. Inšpirácia je všade navôkol nás. Keď človek žije aktívne, chodí medzi ľuďmi, pohybuje sa kde-kade, tak inšpiráciu nemusí hľadať, ona prichádza často – len je potrebné mať otvorené aj vnútorné oči a vnímať tie miniatúrne nevšednosti. Prípadne si ich domysliť v tom navonok všednom.

Okrem tvorby sa naplno venujete aj organizačnej činnosti na poli literatúry a umenia. Ste zakladajúcim členom literárneho zoskupenia Generácia Nula, tiež organizátorom literárno-hudobných podujatí v Banskej Bystrici, zakladateľom a hlavným organizátorom festivalu SLOVOMfest. Nie je toho veľa?

Naplňa ma to, pretože v popredí týchto programov býva spojenie ľudí. Na jednej strane nás, ktorí tvoríme a ideme s kožou na trh, na druhej strane publika, nuž a väčšinou sa to potom tak nejako premieša. Človek vďaka tomu nachádza ľudí z podobnej vlnovej, a je krásne vliat sa do mora podobne nastavených milovníkov kultúry. Mám rád chvíle, keď pripravené podujatie plynie a už si ho len vychutnávam – počúvam kolegov a hostí, ako prezentujú svoju tvorbu, hudbu, sprievodné slovo, reakcie publika, potlesk... V takých chvíľach sa mi veľmi dobre darí opustiť hranice bežnej každodennosti, na chvíľu uniknúť sebe, ľuďom aj času, zastaviť život a vnímať príjemný bezčas, ktorý predlžuje život.

O Generácii Nula v ďalšom čísle!

*doprovodný
program*

18.10.2024

19:00

velký sál

Iris

Divadlo Tantehorse

Iris Kristeková

Se vši skromností to vypadá, že už jsem se z největší žumpy svého života dostala.

V deseti letech jsme neznala slova jako mikrovlnka a kávovar. Na sedmdesáti pěti metrech čtverečních nás bydlelo někdy až třináct. Vztahy? Jaký máte na mysli?

Mám na sebe nárok být zdravá. Snažím se uvěřit tomu, že za něco stojím a že má smysl každý den vstát. Potřebuji váš souhlas. Člověk se chce zabít a má doma tak akorát ibuprofen. Dostanu se někdy z toho bahna? Klobouk dolů před vaší výdrží... Já bych se sebou nevydržela. Pomoc je tak trochu moc. Stačilo! Mám vás ráda jako flašku. Tady je srandy jako na hřbitově. Já ty emoce na jevišti umím, mám nastrádáno. Chcete radši slyšet nějaký vtip?

Dnes už jsem mým největším nepřítelem jen já sama.

*pozvánka
do místní
galerie*

Galerie Kaple

12

Giordano Floreancig

Barva Hmota Šílenství

Giordano Floreancig se narodil 25. října 1954, žije a pracuje v Udine. V malování je samoukem a dostal se k němu v roce 1976, kdy Furlansko postihlo tragické zemětřesení. Veřejnosti se však poprvé představil – a to náhodou – až v roce 2000: aniž by o tom věděl, poslala jeho dcera Valentina jeden jeho obraz do celostátní soutěže, kde získal hned první cenu v sekci malířství. Na slavnostním předávání cen umělec prohlásil: „V mateřské školce jsem maloval lépe.“ Později téhož roku získal další první cenu v městě Castelfranco Veneto. Po řadě dalších ocenění začaly jeho první výstavy, většinou samostatné. Jeho vysoce pregnantní a energické olejomalby vyjadřují rozhodnými a nemilosrdnými tahy štětce tragiku existence v její syrové pravdě. Objektivní realita se pro něj stává zdánlivou a z této výbušné energie smíšené se zoufalstvím se rodí ta nejznepokojivější díla.

Je znám svými tvářemi šílenců (které považuje za poslední normální lidi); jeho první samostatné výstavy se konaly

v rámci kraje, kde sklídl obrovský úspěch u veřejnosti i kritiky.

Ve své umělecké tvorbě se Floreancig pohybuje také směrem ke konceptuálnímu pojetí, vytváří instalace a prezentace, které si však zachovávají silný emocionální dopad.

V roce 2009 spálil 147 olejomalb (Euthanasia 147 Art Work) a popel uložil do stejného počtu nádob, což mu vyneslo pozvání od kritika a historika umění Vittoria Sgarbiho na 54. Benátské bienále, kde umělec spolu s ředitelem italského pavilonu spálil dalších 150 obrazů a popel rovněž uložil do nádob. Od roku 2015 začíná vystavovat po celé Itálii a v zahraničí.

Díla Floreancige se nacházejí v muzeích i v mnoha soukromých sbírkách, včetně sbírek mnoha osobností ze světa showbyznysu.

*pozvánka
do místní
galerie*

Galerie Sýpka

Michal Škapa **GRID**

13

Grid – mřížka - je obecný systém pro uspořádání prvků do pravidelných řádků a sloupců. Poskytuje pevnou strukturu, kde jsou prvky umístěny podle přesně definovaných pravidel. Každý z nich má své místo a rozměry, což zajišťuje konzistenci a pořádek. I když je grid pevně strukturovaný, umožňuje určitou míru flexibility. Ne náhodou na půdorysu pravidelné mřížky vyrostlo během historie i mnoho měst. Jedním z prvních byl v 5 stl. př. n. l. starověký Milétus, jehož základy navrhnul Hippodamus z Milétu. Právě toto město se stalo vzorem pro mnoho dalších významných sídelních center. Nebyla to jen egyptská Alexandrie, nebo renesanční italská Palmanova, ale i newyorský Manhattan, Barcelona nebo australská Canberra.

V oblasti datové techniky grid ale označuje i decentralizovanou síť počítačů, které sdílejí své výpočetní zdroje – výkon, paměť, úložiště - a společně tvoří virtuální superpočtač. Takové sítě představují struktury, kde neexistuje centrální bod kontroly. Místo toho jsou rozhodovací pravomoci a data rozloženy mezi mnoho nezávislých uzlů. Nejznámějšími příklady decentralizovaných sítí jsou například blockchain, kryptoměny nebo dApps. Charakteristické vlastnosti jsou rozptýlená kontrola, odolnost vůči útokům a k tomu spolupráce a sdílení. I když se to nemusí na první pohled zdát, decentralizovaná síť nemá svou podstatou daleko ke graffiti. Obojí existuje v přímé a otevřené opozici k centrální kontrole. Obojí spoléhá na individuální přínos, ale i vzájemný support a spolupráci. Jsou odolné, přizpůsobivé, postavené na kreativitě a inovaci.

Grid je tedy možné vnímat jako významovou zkratku, která v sobě integruje oba hlavní zdroje vizuálního zájmu Michala Škapy aka Trona (1978) - graffz a město - a vytváří jim společný rámec. To také ukazuje jeho nová kontextuální výstava, která v širším záběru, umožňujícím sledovat provázanost a vzájemné souvislosti prací, představuje jak jednotlivé artefakty samy o sobě, tak jejich instalační uspořádání do jednotícího celku. Ten dává možnost prožitku jiného druhu a zároveň se komplexitou přístupů a vjemů stává dobrým odrazem informačně a vizuálně přesycené doby. Michal Škapa tu pracuje jak se svým typickým gestickým vyjádřením prostřednictvím písma jako abstraktního grafického znaku s šifrovaným obsahem, tak s precízním drobnopisným zachycováním imaginárních fragmentů organismu velkoměsta.

Obojí je do jisté míry odrazem reality, nicméně jejich skutečný rozměr je spíš symbolický. Doslova přízračný charakter jeho city-pieců ještě podtrhují generické kompozice, které využívají neonové trubice. Nejen, že více přibližují a navozují velkoměstskou atmosféru, ale zároveň vnášejí do jeho prací zvláštní energii, jež je obdařuje v pravém slova smyslu magickým vnitřním světlem, které působí jako spolehlivý katalyzátor emocí. Michal Škapa už dávno překročil hranice graffiti, ale v žádném případě nezapírá svoje kořeny. Díky tomu je stále autentický. Vždyť právě skutečnost, že má město zasíťované a nacítné ze zcela jiné perspektivy dělá z jeho prací to, čím jsou.

Radek Wohlmuth

ohlédnutí za ohlédnutí minulým ohlédnutí ročníkem ohlédnutí MFP

14

Mezi nejvýznamnější události v oblasti uměleckého přednesu na česko-slovenské úrovni patří Mezinárodní festival poezie ve Valašském Meziříčí. Od čtvrtka 19. do soboty 21. října 2023 se ve městě na soutoku Rožnovské a Vsetínské Bečvy konal již jeho 58. ročník. Prestižní přehlídka špičkových amatérských recitátorů tradičně navazuje na celonárodní postupové festivaly: český Wolkrův Prostějov a slovenský Hviezdoslavův Kubín.

Od svého počátku má festival soutěžní charakter a specifický způsob hodnocení. Je to nepochybně způsobeno tím, že zakladatel festivalu Jiří Broll byl inženýr chemie a při vytváření propozic se nechal inspirovat racionálním hodnocením sportovních disciplín, jako je krasobruslení nebo gymnastika. Jeho bodovací systém počítá se sedmičlennou odbornou porotou, která hodnotí výkony soutěžících veřejně pomocí číselných tabulek na škále od jednoho do deseti bodů. Nejvyšší a nejnižší známka se škrtná, takže maximální dosažitelný počet v jednom kole je 50 bodů. Soutěží se ve dvou kolech, přičemž o výsledném pořadí rozhoduje součet bodů z obou kol.

Chce-li dnes účastník přehlídky zaujmout, musí volit vynalézavou a nekonvenční dramaturgii. Každý recitátor přijíždí na přehlídku s přednesem dvou textů, což samo o sobě předpokládá orientaci v literárním kontextu. Dnes propozice soutěže výběr textu nijak neomezuje, pouze upřesňuje, že v jednom z obou kol

musí zaznít poezie. V prvním kole recitují soutěžící odděleně podle věku, v kole finálovém pak společně, byť výsledky se vyhláší pro každou kategorii samostatně. V první věkové kategorii (ročník narození 2004–2008) letos vystoupilo 29 soutěžících, ve druhé kategorii (ročník narození 2003 a nižší) pak 16 recitátorů. Do druhého kola porota nominovala 24 finalistů, přičemž 15 z nich spadalo do mladší kategorie. Předsedou sedmičlenné poroty byl letos rozhlasový dramaturg Libor Vacek (ČR), za českou stranu jej doplnili Nina Martínková, Aleš Vrzák a David Kroča, za stranu slovenskou Lucia Vráblicová, Renata Jurčová a Jaroslava Čajková.

Při závěrečném rozborovém semináři, kdy porota hodnotila oba výkony všech finalistů, se její členové jednoznačně shodli, že letošní ročník patřil svou úrovní mezi mimořádné. Potvrdila to i slova předsedy, který ve festivalovém zpravodaji již po prvním kole uvedl: „Celková úroveň byla velmi slušná. Rozhodně bylo na co se dívat a co poslouchat. Vlastně jsme se na základě toho s ostatními porotci rozhodli, že do druhého kola vezmeme čtyřiatřacet recitátorů, což je lehce nad polovinou. Platí to pro obě kategorie, neboť z každé z nich postoupila do dalšího kola nadpoloviční většina účastníků. Z toho, co předvedli, mám příjemné a pozitivní dojmy.“

Nejvíce bodů v obou kolech (86) získala vítězka druhé kategorie Ester Gracerová (ČR). Zaujala jak

svou experimentální interpretací textu Emila Juliše Výkřik, tak i poučeným přednesem prózy Liška, jejímž autorem je australský výtvarník a filmař Shaun Tan. Na druhém místě se mezi staršími recitátory umístila Martina Mašková (ČR). V prvním kole ji inspiroval herec Laco Kerata svým hravým textem Rozprávka, jehož interpretaci zvládla ve slovenštině, ve druhém kole pak Sylvia Plathová básní Tulipány. Třetí místo obsadila Júlia Micíková (SK), která zvolila známou báseň Lady Lazarus od americké básnířky Plathové v kombinaci s objevným výběrem textu Neverné ženy neznášajú vajíčka od slovenské autorky Uršuly Kovalyk. Cenu Jiřího Demla za osobitý interpretační výkon pro recitátory nad 20 let si odnesla Vanesa Šanková (SK) za interpretaci básně Janka Matúšky Malá rečnica a Cenu starosty města Valašské Meziříčí za přínosný přednes textu českého nebo slovenského autora ve stejné věkové kategorii obdržel Vít Staša (ČR), který publikum zaujal sugestivním pojetím básně Oldřicha Mikuláška Vyvolávač.

V první věkové kategorii zvítězila se ziskem 81 bod Sára Surovčíková (SK). Pomohl jí k tomu vděčný Laco Kerata svou humornou prózou Rada a Miroslav Válek náročnou básnickou skladbou Opakovanie ohňa. Na druhém místě skončila Anna Opartyová (ČR), která zabodovala přesným výkladem prózy Ludvíka Aškenazyho Romeo a pásmem básní Ztracený chlapi z dílny britské spisovatelky Wendy Cope.

Bronzová příčka patřila Luise Marii Marešové (ČR), která dramaturgicky překvapila úryvkem z životopisu Agathy Christie i netradiční koláží z tematicky příbuzných básní Anny Achmatovové a Mariny Cvetajevové. Cenu Jiřího Brolla, kterou porota tradičně uděluje za osobitý interpretační výkon soutěžícímu do 19 let, získala Margaréta Hvozdková (SK), viz foto výše, za přednes Německé básně Ernsta Jandla a Cenu Vladimíra Justla, udělovanou ve stejné věkové kategorii za přínosný přednes textu českého nebo slovenského autora, obdržela Agáta Mašková (ČR) za autentické pojetí básně Kláry Adamské Mým bohům.

58. ročník Mezinárodního festivalu poezie ve Valašském Meziříčí uzavřela sobotní přehlídka vítězů v režii Jany Machalíkové, která propojila vybraná vystoupení s humornými narážkami na klíčové zážitky obou soutěžních kol. Při formálních i neformálních rozhovorech recitátorů, porotců i organizátorů se znovu ukázalo, že meziříčský festival je v mnohém unikátní a od ostatních přehlídek v České republice i na Slovensku se liší: nejen výjimečnou poetickou atmosférou a precizně propracovanými pravidly, ale především neutuchajícími příležitostmi pro vzájemné potkávání českého a slovenského uměleckého přednesu.

Do časopisu Javisko psal David Kroča, loňský předseda poroty.

A verše zahřejí nám srdce

Aleš Linduška

Javory se barví do zlatova a svět je chvíli před tou temnou předzvěstí slunovratu obdařen krásou, jež nám dává naději, že zimu zase vystřídá životem kypící jaro. Je symbolické, že náš festival poezie, kam tak rádi chodíme zapomenout na plynoucí čas, patří k tomu krásnému "festivalu" podzimních nálad. Slova ve verších vázaná jsou těmi vlaštovkami, které nás každoročně opouštějí, aby se k nám zase vracely s naději a s příslibem. Společně tu také čerpáme síly na to, aby přilet havrana a melancholie zániku neovládly naše srdce. Ani ten temný prostor, odkud k nám přichází strach a hrozby nemůže zastínit paprsky slunce, to se přes zlatavé listoví javorů zase vrátí na křídlech vlaštovek. A verše zahřejí nám srdce a naplní duši světlem, když temnota ovládne na chvíli každý všední den.

Nervozita v sále a porota na značkách pod kuzelem lampiček, jež přísně stráží přítmi plné očekávání. Tréma mizí, když slova rozkmitají nehybnost a lhostejnost kamenného sálu, život přichází do sklepení staleté pýchy mocných, do nejtajnějších míst každého z nás, aby se také jednou naše srdce neproměnilo v kámen a místo radosti jen nestudilo. Slyšet verše je svátek poezie, slyšet v nich tloucí naše srdce je svátek lidskosti, právě tu v nás probouzí ta mocná čarodějka slov. Vy básníci, kteří dáváte slovům svá srdce, aby zase ožila, jako ve vás ožívají myšlenky těch, kteří už jsou na druhém břehu, ale jejich verše jsou tu s námi a jsou věčné, jste hrdinové přítomného okamžiku, rekové prostého bytí. Díky Vám za odvahu a za ty poctivé city, bez nichž by tu bylo jen zbytečné a všeobjímající ticho nepřítomnosti. Ve verších je teď prastará energie vesmíru, kterou hledáme spolu v prchavých okamžicích smutku a štěstí, a snažíme se nebýt osamělí. Že zvítězí ten, kdo nejvíc nakloní si srdce poroty a dopřeje radost múzám? Vavříny pro vítěze blednou v záři těch okamžiků, které díky hledání toho pravdivého rozechvění neseme s sebou my všichni, jež Vám nasloucháme. Společně jste jako horská bystřina, jako řeka, jako veletok slov, co ústí v oceánu idejí. Jak jinak bychom mohli zapomínat na svět pomijivý, kdybychom neslyšeli, co zůstává nám mnohdy skryto. Jsou to neopakovatelné synergie těch, kteří umí naslouchat, a básníků, jež mají, co říci. Pokud se nepotká na jevišti časů básník s posluchačem, nepotká se ani paprsek slunce s naším osudem. Jak obrovské jsou vesmírné pláne nicoty a nepatrné naše naděje a touhy, přesto vítězíme, v touze milovat, žít a být pochopeni. To je svátek stvořitele všech lidských bytostí, které slyší tlouci svá srdce nad propastí věčného zániku. Ty chvíle jsou pak věčné.

TIRÁŽ

Festivalové listy 59. ročníku Mezinárodního festivalu poezie

Šéfredaktor: Karel Prokeš / **Redaktoři:** Jiří Jurečka, Marek Adamik, Peter Zemaník, Aleš Linduška, Erik Zabruček, Karolína Vlčková-Zabručková / **Sazba, grafika:** Ondřej Smolka / **Fotografie z festivalu:** Zdeněk Smolka

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

